

*Гәзет hәфтәдә
бир дәфә чыңыр*

Гуймәти
2 рубл.

12+

№34 (98278) 1920-чи илдән чыхыр 21 август 2020-чи ил чумәк

Тәсисчиләр: ДАҒЫСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МӘТБУАТ ВӘ ИНФОРМАСИЯ НАЗИРЛИЖЫ

ТУРИЗМ ШЭНЭРИН ИГТИСАДИ ИНКИШАФЫНА ТЭКАН ВЕРӨЧЭКДИР

Сон илләрдә мұхтәлиф сәвијәли тәдбирләrin кечирилмәсі үчүн сечимин Дәрбәнд шәһәринә дүшмәсі hec дә тәсадүғи дејилдир. Дәрбәнд шәһәри чох вачиб олан Үмумрусија вә Бејнәлхалг, хүсусилә мәдәни, тарихи, дини вә ичтимаи тәдбирләrin кечирилмәсі үчүн бөյүк потенциала маликдир. Республика рәhbәрлији вә һекумети бу имканлары нәзәрә алараг тарих вә мәдәнијәтлә бағлы беінәлхалг симпозиум вә фестиваллары бурада кечирир.

Xәзәр-Достлуг дәнисизидир» үчкүнлүк рекионлар арасы гаршылыглы фәалийјәт фестивалы буна әжаны сүбтүдүр. Августун 14-дә - фестивалын илк күнү иштиракчыларын јерләширилмәси илә бағыл тәшкилати мәсәләләр һәлл олунмушшур. Дәрбәндлә танышлыг бурахдығы мәһсулларла мұхтәлиф өлкә вә бейнәлхалг мұса-бигәләриндә «Гран-при», гызыл вә қумыш медаллар газанан Дәрбәнд көпукләнән шәраблар заводундан башланмышдыр. Бурада гонаглар мұасир тәләбләрә өткөн ке-ниш чешиддә шәраблар истеһсалы иле таныш олмушлар.

Фестивалың икінчі күнү даһа марагалы тәшкіл олунмуш дур. «Дәрбәнд шәһәри» шәһәр мұдирійетінин акт залында кецирилген «Дәйирми стол»ун мөвзусу ашағыдақылар иди.

1. Етнобрендлэшмэ, этнотурист
медиа контентлэ тэчрүбэ мүбади-
лэсий:

2. Гејри-коммерсија секторунда медиа коммуникасиялары:

Медиа коммуникациялары;

3. Рекионал јерләшдирилмә

васитәләринин чешидләнмәсі вә
кечирилмәсі проседурасының
актуал аспектләри;

4. Рекионал туризм инкишафтынын мұасир тенденсијалары;

Бу мөвзулар үзрө РРФ Ичтимай палатасының үзүү Маргарита Ліажеке, «хөштөрхан рекионал каналы» ММЧ-нин баш директору Динара Межитова, «РГУТИС» УЧ-нин ФДИИ Федерал Дөвлэт Ичтимай Идарәси филиалының директору Зулмира Ханбабајева, ДР халг бәдии маллары вә туризм үзрө нациринын мүавини Витали Демченко чыхыш едәрәк туризмин инкишәфынын мұасир истиғамәтләриндән, тәмсил етдикләри гурумларын гар-

шысында дуран вәзиғеләрдән вә қөрдүјү ишләрдән данышмышлар. Диалог форматында тәшкىл олунмуш «Дәйирми стол»да тәрүбә вә информасија мұбадиләсі форматы езүнч жаңынан бириңде веририлди.

Фестивал иштиракчыларына мұрачиәтле чыхыш едән ДР мәт-бат, информасија вә күтлөві коммуникацијалар назири Серкей Снекирјов, ДР туризм назири Рәсул Ибраһимов, ДР-ин милли сијасәт назирилийн нұмајәндәсі Хасајбат Валијева, Дәрбәнд шәһәри мудиријәти башчысының мұавини Видади Зејналов ән әvvәl иштиракчылары тәбрик етмиш вә милли мәсәләләрлә бағлы бир чох проблемләrin hәллиндә туризмин бәjүк потенсиала малик олдуғуну вурғуламышлар. Гафгаз чәлбедици рекион олмагла јанашы, бурада јашајан халгларын уникап мәдәниjjәтә малик олдуғларыны геjд едәrәk, иштиракчылара мәһсүлдар иш арзу етмишләр.

оғурламајыблар?
Бәли мәркәзин гејри- дәвләт
КИВ-ин Шимали Гафгаз вә хүсуси-

лә Дағыстан һағында узун илләр
јаратдыглары медиа-образ көрүнүр,
индијә кими күндәликтән чыхарыл-
мамыштыр. Она көрә дә јенә дә
Маргарита Лянкенин чыхышына
гајытмаг истөјирәм. Бу күн електрон
васитәләриндә өтнику медиа- кон-
тенти базасы јарадылмаштыр. Бу
базаны јаратмагла, биз милләтләр
вә әнәнәләр һағында чох шеји өј-
рәнә биләрик. Тәэссүфләр олсун ки,
әлкәмизин мұасир гурумларының
тәғсири үзүндән Дағыстан индијә
кими бу базаја дахил едилмәшиш-
дир. Фестивала әлкәмизин 20 рек-
ионундан нұмајәндәләр көлмишди.
Онларын чыхышларында Дағыстан
халгларының кәзәл адәт- әнәнәлә-
ринә, инсанларын сәмимијәтиңе
нејран олдуглары билдирилирди.
Мышкин вә Рјазан шәһәрләrinин
нұмајәндәләри билдириләр ки,
Спутник верилишләри иле 20 лаји-
һенин презентасијасының кечирил-
мәсі МУМКУН олмушшыр.

Небәтә чыхыш шәһәр мудирийәти башчысының мөавини Заур Еминовун олду. О, өз чыхышында Дәрбәнд шәһәриндә туризм инкишафында яранмыш бир сыра проблемләрин сәбәбләрин ачыглады. О, гејд етди ки, туризм әслиндә һәр бир рекионун, шәһәр вә рајонун иттисади инкишафы үчүн чох вачиб саһәдир. Анчаг онун инкишафы үчүн мөасир коммуникасијаларын ярадылмасы тәләб олуңур. Дәрбәнд шәһәри советләр дәврүндә республикаја ән чох туристин кәлдији шәһәр олмушадур. Заман кечдиңкә туризмә олан тәләбләр дә дәјишир. Буна көрә дә елкәмизлә јанаши, харичи туристләрин бураја ахыб кәлмәсү үчүн јени маршрутлар, јени инфраструктур јарадылмалыдыр. Шәһәрин 2000 иллијилә әлагәдәр бир сыра мәсәләләр тамамилә өз һәллини тапмалы иди. Лакин өсас мәсәләләрин, хүсусилә ресторасија- бәрпа ишләринин дүзкүн апарылмамасы, јени габагчадан назырланмыш лайиһәләр өсасында кечирилмәмәсі сәбәбиндән чохлу сәһвләрә јол верилмишdir. Бу күн шәһәр мудирийәти башчысы туризмин инкишафының мөасир тәләбләр сәвијәсindә апарылмасы мәгсәдилә сифариш вердији лайиһәләрә танынмыш мүтәхәссисләрин вә ширкәтләрин чөлб едилмәсинә хүсуси диггәт жетирир. Артыг бир нечә јени тарихи јерләр ашкар едилмиш вә онларын лайиһәләри назырланмаға башланмышадыр. Шәһәримиздә белә јерләр аз дејил вә әминәм ки, яхын ваҳтларда јени туризм маршрутлары истифадәјә

вериләчәкдир.
Үчүнчү күн фестивал иштиракчылары сәхәр јемәйндән соңра Манчгала шәһәринә ѡола дүшмүшдүр.

ДАИМ ДЕПУТАТЛАРЫМЫЗЫН НӘЗАРӘТИНДӘДИР

“Дағыстаның тәһисл тәшкілаттарынын ибтидаи синиғ шакирдләри үчүн истијемәкләрин тәшкili мәсәләләри депутатларымызын дайын низарәтиндәдир”, - деди “Ваһид Русија” партиясынын үзвү, Милли Мәчлисин, Тәһисл, елм, мәдәнијәт, кәңчләрлә иш үзрә, идман вә туризм Комитәсинин сәдр мұавини Анна Безпукова.

Хатырладаг ки, Русијада бүтүн ибтидаи си-ни шакирдләрини пулсуз исти јемәклә тәмин едәчәк бир програмын јарадылмасы тәклифи, Президент Владимир Путин тәрәфиндән Федерал Мәчлисө етдији мурачиәтдә билдирилмишди. Тәһисл Назирлији августун 20-дә, Русијанын Баш назири Михаил Мишустинин көстәришләринә уйғуна олараг, һәлә тәләбәләр үчүн исти јемәк тәшкил едә билмәјен рус мәктәбләринин лазымы вәзијјәтә котирилмәсі үчүн тәсдиг едилмиш план вә чәдвәлләри һөкүмәтә тәгдим етмәлидир. Бу барәдә “Дағыстан” республика иноформасија акентлији августун 17-дә мәлumat вериб.

Безрукованын сөзләринә көр, Дағыстынан-тәһис системи, 418 мин мәктәблинн- онларын да 198 мининин ибтидаи синифдә охудугу өлкөнин ән бөјүлдүр. Республика будчәсі несабына 2007-чи илдән стибарән дөвләт вә беләдия тәһисил тәшкилатларында ибтидаи үмуми тәһисил алан тәләбәләр үчүн социал дәстәк тәдбиirlәри шәклиндә бирдәфәлик юмәк тәшкил едилмишdir. 1-4 синиф шакирләрү үчүн бирдәфәлик юмәк үчүн 2020-чи илдә республика будчәсіндә нәзәрә тутулмуш вәсaitин үмуми дәжәри 671.5 милжон рубл тәшкил едир.

Миллэт вәкили гејд едиб ки, республиканың бир сырға мәктәбләриндә шакирдләрә пулсуз исти јемәк верилмәсси үчүн мұвағит шәраит jaрадылмасы лазыымды. Бунунда әлагәдәр оларға, о, назырда “Роспотребнадзор” вә бәләдийјәләрле бирлиқдә менјунун әлагәләндирilmәсси вә инкишафы үчүн үмуми тәһисил тәшкілалтарының иашә бөлмәләринин мадди-техники базасының инвентарлаштырылмасы истигаметиндә чох иш апарылдығыны сөйләди. Бу мәгсаддә депутатлар мутәмади оларaq республиканың мәктәб вә ушаг багчаларына кәдирләр, шакирдләрин сағлам баланслы бәсләнмә илә тәмин олунмасы проблемләрини ёрәнир, онларын һәлли ѡолларыны тапмаға чальшыялар.

Анна Безрукова, жени тәддис илиндән башлајараг
Һөкүмәтин мәктәбләрдә синиф мүәллимләrinә аյлыг
5 мин рублдан ibарәт хүсуси өдәниш тәтбиг етдиини
хатырлатды. Синиф мүәллиминин ишинин вачиб бир
хиссәси коллективнан бирләшмәсі вә вәтәндәштың
мәнәви, эхлаги вә тәрбијәви јөнүмдә тәрбијә олунма-
сыздыр. Бунунла әлагәдар бу дәстәги хүсусилә вачиб
вә ваҳтында несаб едирәм”, - дејә гејд едәрәж, индики
замана уғун жени педагогжи технолокијаларын тәтбиг
едиләчәинә эмин олдуғуну вурғуламыштыр.

ПАНДЕМИЈАЈА БАХМАЈАРАГ ИНКИШАФ ЕТМЭК

Дағыстан Республикасында давамлы итисади инкишашын вә социал стабиллијин тәминаты үзрө оператив гәраркаһын ДР һәкүмәтинын Сәдри Артјом Здуновун рәһбәрлији алтында јығынчағы кечирилмишdir.

ДР Башчысы вә һәкүмәти мудиријәти мәтбуат хидмәтинин вердији мәлumat көрәркаһын јығынчағы ДР һәкүмәти Сәдринин јени иш јерләри јарадылмасы тапшырыны мәсәләсине тохунараг башланмышдыр.

Артјом Здунов гејд етмишdir ки, бу мәсәлә үзрө информасия әнали үчүн асан олмалы, һәм дә тәшкитлатларын адлары, үнвандары, телефонлары көстәрилмәли, о чүмләдән әкәр иш мәвсүмлә баглы тикинти объектләrin дә мувәггәтидирсә.

Сонра јығынчаг иштиракчылары кәнд тәсәррүфаты истеңсалчылары вә әнали үчүн Махачгала шәһәрindә тичаретин автомағазалардан (автолавка) тәшкилин дәстәкләнмәси тәдбирини музакирә етдиләр. Артјом Здунов гејд етди ки, бир аздан пајыз келир, бу истигамәт исә тәкчә кәнд тәсәррүфаты секторундакы саһибкарла-ра дејил, һәм дә әналијә көмәк едәчәк. Чүнки бурада гијмәтләр хејли ашағы олачагдыр. Бу һагда DR-ин саһибкарлыг вә инвестицијалар үзрө Акентлиji башчысы вәзифесини мувәггәти ичра едән Шамил Мәһәммәдов мәлumat верди ки, мәсәләнин һәлли ики һиссәјә бөлүнмүшдүр.

«Биринчиси – бостан вә дикәр бит-киләrin мәһсулларынын сатылмасы үчүн онлары дајандырылмадан олдуғу кими чары форматда тәшкит етмәк лазыымдыр.

Икинчиси – чары илин сентябр айында ишә салынмасы планлашдырылан јени сәвијәли пилот лайиһенин тәшкит едилмәсиidir. Бунун үчүн нәзәрәд тутулмуш маддәләр үзрө Акентлик дәғиг конфигурацијалы аванлыг вә дәғиг параметрлери анла-магдан етру 10 автоприлавка алмағы планлаштырыр.

Республиканын кәнд тәсәррүфаты вә әрзаг назирлигинин субсидијалаш-ма програмы vasitəsile мұвағиғ техниканы алан кәнд тәсәррүфаты истеңсалчылары үчүн аյылыш әрази-зиләрдә дайма фәалијәт көстәрмә имканлары һазырланып», -демишидир.

Артјом Здунов гејд етди ки, республиканын дикәр шәһәрләrinde дә бу лайиһәj мараг дугура биләр она көрә дә Акентлик онун реализа едилмәси үчүн нәчүр, нә вә һарада алынмасыны тамамилә дәрк етмәлидир.

Јығынчагын кедиштә заманы DR һәкүмәтинын Сәдри еләчә дә, инфек-сијалы хәстәникләrin јарадылмасынын гаршысынын алынмасы мәгсәдилә профилактика вә епидемија гаршы тәдбиirlәrin кечирилмәси үчүн ре-

спубликанын сәһијә назирлигине 24 милжон рублун айрылмасы һагтында мәлumat вермишdir.

«Мұвағиғ сәрәнчам мәним тәрә-фимдән имзаланмышдыр. һәр һансы бир инфекция тәhlүкәsinе габагчадан назыр олмагдан етру биз һазырда чох шеji тәдарүк етмәлийик. Республикада истеңсал олунан дезинфекция вә дикәр профилактика вә мудафиә вәсайлеләри алыначадыр. Профил назирлик вә идарәләрдән бу ишә хүсуси дигәт јетирилмәсini хәниш едирәм, мұнасиб гијмәтләрә вә кејfiyjätli лазымы бутүн шејләр вахтында алын-малыдьыр»- деј о, гејд етмишидир.

Гәраркаһын ишинин давамында иштиракчылар јени иш јерләrinin јарадылмасы мәсәләсini dә музакирә етмишdir. DR-ин итисадијат вә әрази инкишашынын назири һаны Султанов мәлumat верди ки, Дағыстанда ишсизлик артымы өлкә үзрө орта көстәричидән хејли ашағыдыр.

«Әvvәllәr Оператив гәраркаһда гәбул едилмиш гәрарлары нәзәрә алмагла јени иш јерләrinin јарадылмасы үзрө планлар бу күнкү 4284 јер артырылмышдыр. Бу өссән DR-ин нәглијат, кәнд тәсәррүфаты вә әрзаг, тикинти назирликләrinde артыш, анчаг дикәр саһе вә истигамәтләр үзрө потенсиал вардыр. Экәр јени јарадылмаш иш јерләrinin сајы һагтында данышсаг, биринчи јарымилликde бу 8261, о чүмләдәn 2890 дами, 2605 мувәггәти вә 2766 мәвсүмлә өләгәдар иш јерләri тәшкит едир. Бунлары шәрн едәn Артјом Здунов һаны Султанова бутүн назирликләrdәn јени иш јерләri артымы планынын тәртиб едилмәсini тапшырды.

«Бу планын һәр назир өз имканлары дахилиндә ичра едилмәsini сәj көстәрмәsindәn етру лазым кәldikdә mәnim gәrарымla tәsbit etmәk olar»-dejә RД һәкүмәтинын Сәdri тәsdiг eтmiшиdир.

Сонра профил назирликләrin rәh-bәrlәri иш јерlәrinin јарадылмасы, бизнесин дәsteklәnmәsi тәdbiirlәri, elәchәdә mәvchud проблемләr һагтында danышmyшlar. Xүсүsилә бизнесe һәm respublika, һәm dә Federal kәmәjin mechanizmlәri музакирә eдilmiшиdir.

Артјом Здунов бу механизmlәrdәn системјарадычы vә dикәr мүәssisәlәr үчүн мүмкүн гәdәr, elәchәdә dә bүтүnlükde мұvaғiғ dәstek programlары параметrlәri uýgın kәlen саһiбkarлар үчүn istifadә eтmej iкәstәrmىshdir.

Артјом Здунов бу механизmlәrdәn

ТҮРКДИЛЛИ ХАЛГЛАРЫН ФЕСТИВАЛЫ

2015-чи илдәn бәри, гардаш Түркijәdә кечириләn Улусларарасы Түркдилли халгларын мәнны вә шеir фестивалы кечирилир. Дәrbәnd jазарларындан шаирә Zejnәb Dәrbәndli бу фестивалын иштиракчысы олуб. 2018-чи ил 24,25,26 октәбр тарихиндә 4 -чү улусларарасы Түркдилли халгларын фестивалында Dәrbәnddәn daha bir шаир jазар

Daғыстаннызын, Dәmirgaly Dәrbәndimizин adыны hәr jerdә kәrmәk вә onu tәmсилчиләrinin adларыны eшитмәk nә gәdәr гүрурверици вә хошдур.

Daғыстанын вә Dәrbәndin adыны уча tutmag, onu hәr jerdә tanытmag hәm Dәrbәnd үчүn, hәm dә bүtүn Daғыstan үчүn шәreфdir.

hәr өлкәdәn бизим шaирләrmizin хoш сoraғы kәliр, bu dәfә исә гардаш Гыргызыстан Республикасынын Jazычylar Birlijiндәn kәldi. Belә ki, Daғыstan Республикасынын tәmсil еdәn hәr үч шaир – Russiа, Azәrbaјchan вә Irag - Turkmen Jazыchylar Birliji nin Russiа Журналистlәr Birlijiнin үzvü шaир-tәrcümәci Фәhrәtdin Orych, Russiа Jazыchylar Birlijiнin үzvü, 2018-чи илдә Mahacgala шәhәrindә «Ilin adamы» мусабигәsinin мүкафатчысы Nurjana Arslanova, Azәrbaјchan JB-nin үzvü шaир-mүғәnni Zejnәb Dәrbәndli «Jени аваз» medalы ilә tәltif oлunublar.

Onu da gejd eдәk ki, onlарыn hәr үчүn шeir вә maһnyларыны Гыргызыстан Республикасына azәrbaјchanлы

Fәhrәtdin Orych, gumug шaири Nurjana Arslanova da gatylyb фестивала. Onlарыn hәr үчү, lajiginchә Daғыstanы, Dәrbәndi tәmсil eдib. Zejnәb hanym Tүrkiyәnin bir chox шәhәrlәrinde фестивалларда иштирак eдib вә шeirler Tүrkiyәnin bir chox antologija, гәzет вә журналларында chap oлunub.

hәr үч шaир «Turk dunjasы» адлы фестивалларда fәeal иштиракlaryna kөrә mүkafatlanыblar. Bu il avgustun 1-dә dostlug гардашlyg adyyla Tүrкдилли халгларын шaирләrinin шeir вә maһnyларыyla Гыргызыстан Республикасынын Jazыchylar Birliji «Jени аваз» фестивалы кечириб. Bu

шaier-Tүrkiyә, Gазахыстан вә Гыргызыстан Республикасынын Azәrbaјchan tәmсilchisi шaier Ilgar Tүrkoglu tәgdim etmiшиdir.

Гыргыз Республикасынын Jazыchylar Birliji nin direktorlar Shurasынын sәdri Monoldorov Joldoshbәj Akilbәjovic onlara tәbrik mәktubu kәndәrmishdir. Mәktubda dejiliр: «Choh-hәrmәtli Daғыstan Республикасынын шaирләri Фәhrәtdin Гәribes, Zejnәb Dәrbәndli, Nurjana Arslanova, sizlәre bizim Jazыchylar Birliji adыndan «Jени аваз» medalы mүkafatы tәgdim etmej shәreф dujurog. hәr birinizi tәbrik eдiriк вә sizlәrin timsalыnda Daғыstan, Dәrbәnde sevki вә salam-larymyzы Birliji adыndan.

A.Mәmmәdova

festivaldä Dәrbәndin hәr iki шaieri Zejnәb Dәrbәndlinin шeir вә ifa etdiyi maһnyлar, Fәhrәtdin Orychun da шeirleri jer alby.

Garداш Гыргызыстанда, Daғыstan шaier вә jazarlарынын адлары chekilәr, edәbijat sevendirib.

стәk вә јардыма көrә өз дәrin min-natdarlygyны билдирирәk, «Sirat» fonduна, «Dәrbәnd» maһny вә rәgs ansamblına, ansambl «Amanat»-a, ushag tәshkilatlyna «Umka», Xalcha sәnheti magazalaryna «Angajement» вә «Edem», dizajn mәrkәzinе «RД», kafe «Чaыныj дворик» вә bүtүn өzijetli oлannara tәshekkүr edib.

ШӘНЭРИМИЗИН МӘДӘНИЙЈӘТИ ИЛӘ ТАНЫШ ОЛМУШЛАР

Dәrbәnd горуг музеи, Гәdim Narыn galanыn Xan saraýında халг rәsm kүnү кечириб. Tәd-bir Dәrbәnd горуг музеи tәrәfindeñ tәshkilt eдiliр. Turistlәr вә шәhәrimizin gonaglары, gәdim шәhәrimizin medәniyjeti вә inçesәnәti ilә tanыш олmuşlар.

Gәdim eшjalap вә tarihi kәruн-

ylәr hәr kәsin ixтиjarыnda olmuşdur. Daғыstan халгларынын medәniyjeti вә халг musigilәri, tәdbiри bәzәmiшdir. Onu da gejd eдәk ki, tәdbiir avgustun 1-dәn, 15-nә kими давам eтmiшиdir.

Tәdbiirlәrde Dәrbәnd шәhәr Ичra bашчысынын мuavinini Vidadi Zejnälp да chыхы eдib, шәhәrimizin tarihindәn, sakinklәrinin gonagpәrvәrlijidен.

danышыб.

hәr шәnbә kүnү шәhәr saknlәri вә gonaglары үчүn Dәrbәnd Gorug музеi tәrәfindeñ шәhәrin gәdim, tarihi kәrmeli вә kәrkәmli өzametli Narыn galanыn gapylarы aчыg oлub. Burada Daғыstan халгларыныn medәniyjeti ilә bәrabәr, шәhәr ustalarы da eз mәharet вә medәniyjetlәrinin kөstәrmishlәr. Tәdbiirdә toj adәtlәrinde olan xyna jaхdy mәrasimi вә шәhәrimizin adet өnнәnәlәri ilә adamlарын sadә gonagpәrvәrliji dә nümaish eтdiрилир.

Gorug muzesi вә Turizm mәrkәzi by xeijirxaһ ishlәrin tәshkilatlylarыna eтdiklәri de-

РЕДАКСИЈАДА ҚӨРҮШ

Дағыстан Республикасы күтләви рабитә, әлагә вә мәлumatландырма назири Серкей Снекирјов назирилдиң дикәр әмәкдашлары илә биркә августун 15-дә Дәрбәнд шәһәриндә бу ил 100 иллик юбилеини гәjd едән, Азәрбајҹан дилиндә чыхан јеканә Республика гәзетинин редаксијасыны зијарәт етмишләр.

Редаксијанын коллективи илээ энэнэвий шэкилдэ танышлыг чөрчивэсиндэ кечэн көрүш заманы гэзетин приоритетлэхдирилмэсийн вэ дөвлэлт сијасэтийн информашиа са хэсиндэ пэрспектив аспектлэри тэйин олунмушдур.

Гејд етмәк лазымдыр ки,

милли гэзэтлэрин бу үүн халгын адэт -энхэнсийн горуулж сахламагда ролу чох бөйжкдүр. Бундан элавэ практик олараг бүтүн күтлэви информациия васитэлэри електрон мэканлара интеграсија едэрэк шэбэкэ сегментиндэ дэ ишлэјир. Бүтэвлүкдэ бу үүн шэбэкэ

ИСТИРАҢӘТ ҚҰНУ ВЕРМӘИ ТӘКЛИФ ЕТДИЛӘР

Сентябрьын 1-дээ истирахт күнү вермәй тәклиф етдилэр 17 август - РИА Дағыстан². Модерн.аз Русија КИВ-нә истинаадән хәбәр верир ки, Русијада биринчى си-ниф шакирдләринин валидејнләриң 1 сентябр тәтил күнүнүн верилмәси тәклиф олуңуб. Бу наңда “Дағыстан” РИА хәбәр вериб. Јенилијин тәшәббүсары Мұтәрәгги Тәһисил Институтунун рәһбәри Анна Маркс иди.

ШЭҮЭР МЭРЭКЭЗИНИН АРАДЫЛМАСЫ

НЭЗЭРДЭ ТУТУЛУБ

“Аваин”-дэ яени типли шэхэр мэргэзинин јарадылачаы нээрдэ тутуулуб.

Дээрэнд шэхэринд “Аваин” адланан эразинин ин-
кишаф етдирилмэс баҳымындан јени лајиһ планы
назырланмышдыр. Бу инвестисија лајиһеси “Jeni торпаг”
дизайн- мэслэхэтчи ширкэти вэ Нидерланд Дром фирмасы
тэрэфиндэн шэхэрин шимал һиссэсингд јерлэшэн “Аваин”
јашајыш эразисинин инкишаф етдирилмэс мэгсэдилэ
назырланарааг тэгдим олунмушдур.

Лајиһеси нэээрдэ тутулан эрази вахтилэ даш карханасына мэнсүб олдугуна көрэ 23 гектарлыг бу саһинн јенидәнтурма вэ инкишаф етдирилмәсинэ бөйж еhtiјач вар. Бу күн “Аваин”-дэ тэһсил очагларынын, мэктэбэгэдэр тэдриис

мүэссиэләринин, мәдәнијјэт вә истираһәт мәркәзләринин тичарәт вә социал објектләrin юхлугу үзүндән бу әрази шәһәр әһалисинин нәзәриндә ашагы сәвијјали мәкан тәссураты ярадыр. “Аваин” инвестисија мејданына чеврилмәли, шәһәр әһалисинин

вә туристләрин бураја чөлб
едилмәси учун лазыны
шәрайт ярадылмалысыры. Бурада раһат яшаыш јерләри,
истираһет вә мәдәнијет
мәркәзләри, нәглијат вә
рабитә элагәләри, јени шәһәр
мејданы, раһат парк јерләри вә
с. ярадылмасы нәзәрәде тутул-
мушшур. Бүтүн бу ишләр ин-
санларын бурадан кетмәмәсинә,
эксинә, инсанларын бураја чөлб
едилмәсинә мүсбәт тәсирини
көстәрәчәкдир. Ону да нәзәрә
чатдыраг ки, бурадакы әсас
апарычы күчәләрдә јенидәнгурма
ишләринин көрүлмәси дә дигәт
мәркәзиндәдир.

сына кечмәси барәдә музакирә заманы назир бу мәсәләдә гәзетә јардымчы олачағына сөз верди. Редаксијаның әмәкдашлары Серкеj Снекирјова онла-ра назирлик тәрәфиндән көстәрилән гајғы вә диггәтә көрә өз миннәтдарлыгларыны билдириләр.

Августун 17-дэ Дэрбэндэ Айдын Мэммэдовун "Дэрбэндин -гэдим Чүмэ мэсчиди" китабынын тэгдиматы кечирилшидир. Тэдбирдэ Чүмэ Мэсчидин Ахунду һачы Сеиднашым Миртэибов, Чүмэ Мэсчиди Ичмасынын сэдри Сеид-Жөхја Сеидов, Дэрбэнд шэхэри депутатлар мэчлисинин сэдри Мөвсүм Рәһимов, Дэрбэнд Горуг музеинин елми ишчиси һүсейнбала һүсейнов, "Дэрбэнд" республика ичтимаи-сијаси газетинин мүвэггэти баш редактору Тэрлан Эләкбәров, јөһүдиләрин дини ичмасы идарэ һејтигинин катиби Пјотр Малински, гоһумлар, достлар, ичтимаи фәаллар вә қәнчләр иштирак етшишләр. Гонаглар үчүн Чүмэ мэсчидинин тарихи барәдэ виртуал фильм тэгдим едилшидир. Тэдбирдэ чыхыш едән гонаглар дәјәрли

мәсчиди дүнjanын ән гәдим беш мәсцидиндән биридир. Русия Федерасијасында мәдени ирси мәканы кими таныныр. Китабда мәсцидин јаранма тарихиндән уникал материаллар јер алмыш-дыры. Умумијәтлә, китаб хош тә-

китаба көрә Айдын Мәммәдова
миннәтдарлалгларыны билдири-
мешләр.

әссүрал жарадыр. Һөр охучу үчүн өлчөттөн бир дилдө жазылыштырып. Китабын мәзмуну, гыса бир мүддәттө жазылмадығыны, анчаг кичик бир китаба максимум мәраглы вә дәјәрли мәлumat гојмагы бачаран мүәллифин узун илләр апардығы елми арашдырмаларын нәтижесидир. Тәдбир, охучулара жени бир китабын вә азаркешлөрө автографын

өнөнөләрә бүргүнмүшдүр. Китабын мүэллифи Айдын Мөммәдов бу сирләри ачмаг үчүн чох сәј көстәрмишdir. Дәрбәнд Чумә

пајланмасы, һәмчинин хатирә шәкилләри чәкдирмәклә баша чатышылдыр.

Телман ТАҢИРЛИ

Маңағаланың мәркәзи мејданында Бөյүк Вәтән мұһариәсі дөврүндә “Гајда-ғанун әскәрләри” адлы фотосөзки ачылды. Сәйјар експозиция Бөйүк Гәләбәнин 75 иллиji үчүн Русија Даҳили Ышләр Назирлијинин дәстәји илә “Русија Сосиал Әдаләт Бирлиji” Үмумрусија ичтимаи тәшкилаты тәрәфиндән һазырланмышды.

Ачылыш мәрасиминдә Дағыстан Республикасы дахили ишләр назири-
нин сәләнијјәтләрини ичра едән, по-
лис кенерал-мајору Дмитри Гутырja, Русија
Федерасијасының Дағыстан Республикасы үзрә
Милли Гвардијасының рәиси Магомед Баачи-
лов, “Русија Сосиал Әдаләт Бирлиji” ичтимаи

ФУТБОЛУ ПЕШЭКАР СӘВИЙЈӘДӘ БАША ДҮШМӘСИНДӘН МӘМНУН ГАЛЫРАМ

Русија милли футбол командасынын баш мәшгүсис Станислав Черчесов вэ UFC чемпиону Әббік Нурмагомедов Локомотив - Краснодар матчыны трибуналдан изләдиләр. Бу нағда “Дағыстан” РИА августун 16-да хәбәр верир.

ТЕХНИКИ АВАЛАНЛЫГЛАР ТЭҮВИЛ ВЕРЛИ

Дағыстан Республикасының Қәнчләрлө иш үзрө назири Камил Сәйид Дағыстан Дөвләт Тибб Университетинде олуб. Бу нағда идарәнин мәтбуат хидмәтиндән “Дағыстан” РИА-ja мәлumat верилиб.

“Көрүш заманы Камил Сәидов Тибб Көнүллүләри Һәрәкәтының фәлларына мастер-класс кечирмәк учун техники аваданлыглары тәһвил верди. Назир тарафындан көнүллүләре һәдијүә едилән аваданлыглар арасында тәlim тренажорлары, яра вәјаралмана симулјаторлары, дамардахи проседурлары тәтбиг едән бир симулјатор, механики тонометрләр вар” - дели

Назир тээрэфиндэн көнүллүлэрэ

Гарышлашмадан соңра
Черчесов дөјүшчүү
узәриндэ шәхси автограffiti олан топу һәдијүү верди
вэ Нурмәһеммәдовун футбол
лагында биликләрини шәрһетти:
“Онун футболу нә гәдәр
пешәкарлыгla баша душмәсіндөн
мәмнүн галырам. Она Русија милли
писинин автографы олан бир топу
зөрмәји чохдан планлаштырышылым, бу күн унваны таплым!”

Нурмәһәммәдов, өз нөвбәсиндә, җыфма команданың баш мәшгүсина тәшәккүр етди вә бундан соңра да гәләбәләр арзулады. Хатырладаг ки, гарышылаш-ма Москвада баш тутуб вә “Локомотив”ин гәләбеси илә баша чатыб.

Акентлийн һэмсөхбэтийн вердији мэлумата үзүүлэхэд тэдбирдэх университетийн ректоруу Сүлејман Маммаев, Дэвлэлт Думасынын депутаты Абдулмэчид Маграмов, Кэнчлэр Назирлийн профилактика програмлары вэ лајиһэлэри шөбэсийн мудири Фэрман Мәликов иштирак етдилээр.

ПУЛСУЗ ОЛАРАГ ТЭҮСИЛЛЭРИНИ ДАВАМ ЕТДИРЭЧЭКЛЭР

Дағыстаның Әмәк вә Сосиал Инкишаф Назирлији “Дағыстан” РИА-нын “Демографија” милли лајиһеси чәрчивәсіндә вәтәндашлар пулсуз олараг тәһисилләрини давам етдирир. Назирлијин мәтбүат хидмәтіндән “Дағыстан” РИА-я верилән мәлумата көрә, бу ил болқәдә “Јашлы нәсил” чәрчивәсіндә 50 јашдан јухары 180 вәтәндаш, һәмчинин пенсия јашына чатмыш шәхсләр пешә тәһисли вә әлавә пешә тәһисли алачаглар.

Бу мэгсэдлэр үүчин тэхминэн 15 милжон рубл верилир. Үүчин нэээрд тутулмуш вэсантин үуми мигдары тэхминэн 4 милжон рубл тэшкил едир. Геид едэк ки, назирлик бутун лајнхэлэрэ һазырлыгы баша чатдырыб, ejni заманда бутун норматив сэнэдлэри гэбүл едиб вэ тэлим проседуруну мүஜжэнлэшдириб. Бу күнэ гэдэр мэшгүллуг мэркээлэри 140-дан чох яшлы вэтэндаша вэ өнч ушаглары олан 33 гадына тэлиим көндэршидир. Ноён ажында тэлиимин баша чатмасы өзслэнилж.

ДАҒЫСТАНЛЫЛАР АНТИ-МӘКТӘБ ФОРУМУНУН ИШТИРАКЧЫЛАРЫ ОЛДУ

Дағыстанлылар Таврида-2020 мәктәбәгәдәр форумунун иштиракчыларына чөврилди. Бу барәдә «Дағыстан» РИА-ja Дағыстан Республикасы Кәнчләр Назирлијинин мәтбуат хидмәтиндән мәлumat верилиб.

Үмумиликдэ, тэдбирдэ Русий-
анын бүтүн бөлжилээриндэн 200-дэн чох
журналист, шаир, тэнгидч, эдэбийжатшунас вэ блогер
иштирагидр. Дағыстандан журналист Аслан Дотсиев вэ
режиссёр Ислам Ханипаев форума кетдилэр.

едиләчәк ән јахшы үч мүәллиф сечиләчәкдир. Ајрыча сајт иштиракчылары лајиһәләрин грант мусабигәсіндә тәгдим етмәк вә онларын һәјата кечирилмәсі үчүн вәсait ала биләчәкләр.

БЭЗИ КӨЗДЭН ЭЛИЛ ИНСАНЛАР КӨРЭ БИЛИР

Тәчүрбәләр көстәрик
ки, инсулт вә ja трав-
матик бејин зәдә-
синдән көзәләрин көрмәйән
инсанлар көрмәjә давам
едиrlәр. Дәһлиздәки ма-
неәләрдән гачыр, һәмсәh-
бәтиң үзүндәки дүгүлары
таныjыр вә шәкилләрдә
көстәриләнләри тәхмин
едиrlәр.

Белеки, көрмә гычылдарынын гөбул едилмәсі кими мурәккәб бир процес торлу гишада башлајыр вә бејин жарымкүрләрі габығының көрмә наһијәсіндә гүртартыр. Һемин процес көрмә анализаторунун тамыры сајесіндә һөлата кечириліп.

Буллур тәрәфиндән фокуслашдырылан ишыг шуалары өввәлчә гангилоz һүчеjрәләrin pejronlарындан кечәрек фоторесептора чатыр. Bu неjronлархаричи аләмә даha jaхындыr. hемин неjronлардан кечәn ишыг шуаларын тәсириндәn әмәлә kәләn ишыг гычыры өввәлчә торлу гишанын ишыга hәccас һүчеjрәләрини oядыr. Bu oјнама көрмә синири илә beйin jaрым күрәләri габығынын көрмә наhijәсindә апарылыр, бурада гычыгларын анализи баша чатыr. Бунун саjесиндә биз әшjаларын rәnкини, elчусуну, ишыгланма дәrачәсини, iерини, hәrәkетини aýыrd eдиrik.

Травматик бейін зәдәсіндән өзін жақындағанда аның күйінде көрініштегі деңгелдердің түрлерін сипаттауда да олардың міндеттес мәннен пайдаланылады.

Нидерланд вә Бејүк Британыјанын елм адамлары, баш нахијеси зәдәләндикдән соңра көрмә габилийетини итирән шәхсләрә шәкилләрдә тәсвир олунан инсанларын дүжүларны дүзкүн танымаглары барәдә тапшырыг верибләр.

Онларың бејни фотодакы инсаның горхдуғуну вә жа хошбәхт олуб-олмадығыны дүзкүн мүөжін едіб.

Белə ки, онларың үз наһијәләринә жапышдырылан електродлар hәр бир hәрәкәти геjд едіб. Мәлум олуб ки, көнгүллүләр hеч бир шеj көрә билмәдикләри һаңда фотодакы инсанларының сималарының вәзиijәтини үз наһијәләриндә тәkrарлаjыблар.

ТЭДРИС ИЛИНӨ ЙАХШЫ ҺАЗЫРЛЫГ

Педагоги колектив-ләрин гарышында дуран вачиб мәсәлә јалныз шакирдләрин мәктәб фәннеләринин дәрин мәним-сәнилмәснә дејил, һәм дә тәһисил алан һәр бир шакирдин шәхсијәттинин, онун идрак ве јарыдычы бачарығыны, һүгүг өзүнүдүшүнмә, мәнәвийјатынын ве сәрбестлийинин инкишафына јөнәлдилмәси олмуш ве галмагадыр. Бурда да чох шәкәр тәһисилин тәкмилләшмәснәндән асылы-дыр ки, бу да истенилән гә-дәр мүасир тәләблөр чаваб вермәлиди. Биличи кәнд 2 нәмрәли орта умумтәһисил мәктәбине Ростов Педаго-жи Институтунун мәзүнү, ДР әмәкдәр мүәллими, РФ үмумтәһисилин фәхри ишчиси, ДР-ин тәһисил әлачысы, тәч-рүбәли ве јүксәк ихтисаслы рәһбәр ишчи, әтрафына бача-рыглы мүәллимләри топлајан ве онларын кефийәтли ишини тәшкүл едә билән Абуш Адәмович һачыјев башчылыг едир. Онун рәһбәрији альтиңда чох сәмими, психоложи микроиглим јарадылышылар ки, бурда педагоглар шакирдләрин тәрбијәсии ве инкишафы учун јорулмадан чалыша билүрләр. Абуш Адәмович кәнд сакинләри арасында да јүксәк нүфуз ве һөрмәт газана билмишdir.

һазырда мәктәбдә јени оху илинә там һазырлыг кедир, үмуми тәмир ишләри баша чатып. Технологи авадланыбын, јанғын һөвзәсинин, автоматик јанғын сигнализасијасынын ишә јараплығы, 204-чу синиф шакирдләринин исти хәрәклә тәмmin едилмәси үзәр мәктәб буфетинин ишинин јохланышы-масы дахил едилмәкә, бутун лазыми тәдбирләр көрүлүр.

Өтөн оху или Биличи кәндидәк 2 нәмрәли орта умумтәһисил мәктәбине колективи үчүн јарадычылыг или олмушдур. Тәлим-тәрбијә ишләри үзәр (ТТИ) мәктәб директорунун мувавини Б.Әзизованын ве тәшкүлаттар педагог К. Гурбановын рәһ-бәрији алтында бутун јенилек ве габагчыл методларын угурул тәтбиг едилмәснә истигамәт көтүрүлмүшдүр. Педагоги ишә верилмиш лазыми динамизм мәктәб колективи ишчиләринин психоложи јенидәнгүрүлмәсна, мүасир шәрәйтләрдә мәктәб гарышында гоулан вәзиғеләрин јерине јетирилмәснәндә педагоглары даһа чох фајдалы иш қөрмәе истигамәтләндирir. Мәктәбдә тәрбијә просесинин артырылмасы үзәр дайими иш апарылып. 11-чи синиф шакирдләринин һамысы ВДИ-ни

угурул бермишләр. Карина Абдулкәримова ве Марина Имамгулиева кими мәзүнлар мәктәби әла гијметләрлә битирмешләр. Мәктәбин ба-засы әсасында кечирилмиш доғма дил гираәтчиләринин бәләдији мәрһәләснән ра-жонун бүтүн мәктәбләрindән иштиракчылар ве Табасаран театрынын артистләри дәвәт олунмушшур. Бир сох шакирдләр район, рекионал, Үмумру-сија олимпиадаларында, мүсабигә ве конфрансларында иштирак едәрәк галиб ве мүкафатчы олмуш, диплом ве гијметли һәдијәләрлә мүка-фатландырылышлар. Белә ки, Наимә Шаһисмајловова «Көләчәјә аддым» елми-прак-тиktki конфранца ве «2020-чи илин шакирд» мүсабигәс-снә (рәһбәри Б.Әзизова), Фатимә ве Хәдичә Мәһәммәдкәримовалар ве Абријат Мәһәммәдкәримова «Русија халгларынын дилләри» ве «Мәнәвийјатын гызыл гајда-лары» Үмумрусија мүсабигәс-снә (рәһбәри К.Казымова) үчүнчү јерләри тутмушлар.

Бејук Гәләбәмизин 75 ил-лијине «Провнуки Победы» Үмумрусија мүсабигәс-ин-дә бејнәлхалг иштиракла Рамиз Мәммәдов (рәһбәри Н.Мәммәдова) дипломла мүкафатландырылыш, Фатимә ве Хәдичә Мәһәммәдкә-римовалар биринчи јери тут-муш, «Неополимаја купина» республика мүсабигәс-снә Зијарәт Казымова (рәһбәри К.Казымова) икинчи јери тут-мушдур.

Бәләдијә, мүсабигә, олим-пиада, конфранс ве иншаларда Р.Абдулкәримова, С.һачыјева, З.Исмајолова, М.Әлијева, Т.Әлијева, К.Гурбанова, Н.Ағалијева, Н.Халифајева, Б.Чавадова ве Н.Мәммәдова кими мүәл-лимләrin шакирдләри бејук налиијәтләр газанышлар. Идман саһеснәдә дә налиијәтләrimiz az дејилдир. А.Казымов ве К.Бајрамовун рәһбәрији алтында мәктәбимизин шакирдләри волеј-бол, ҹудо, сәрбәст ҝүләшмә, футбол, јүнүүл атлетика, ар-мидан үзәрәја хәтичәләр елдә етмишләр. Салман Ба-ғыров, Абуш һачыјев, Бабәк Ашурев, Мурад Чавадов, Ағали Ағалијев, Чамал Чавадов, Шыхсөнд Ағајев, Эсәд Чавадов, Рамиз Мәммәдов, Мурад Рәшидов, Марат Абдулкәримов, Сәид Сүлејманов, Мәм-мәдариф Мәһәммәдкәримов кими идманчыларымыз район ве республиканын идман ја-рышларында бејук һәтичәләр газанышлар.

Мәктәбин колективи өлкә мәктәбләри арасында кечири-

лән «Үмумрусија мүсабигә-ләриндә фәәл иштирак едир. Белә ки, 2008-чи илдә диплом ве Президент гранты илә, 2016-чу илдә «Русијанын ән јаҳшы көнд мәктәби» мүсаби-гәсисин, мәктәбин директору исә «2016-чи илин сәмәрә-ли рәһбәри» дәш нишана, дикәр бир мүсабигәдә исә «Русијанын ән јаҳшы мәктәби номинасијасында Үмумру-сија мүсабигәсисин галиби кими фәхри дипломла тәлтиф олунмушшур. 2018-2019-чу тә-дрис илинде «Русијанын ја-ра-дышылыгla ишләjәn мәктәб, гимназия, лицеј коллектив-ләри» тәһисил тәшкүлатлары арасында Үмумрусија бахышы кечирилмишdir. 2019-чу илдә мәктәб медал ве тәдрис вәсайләри алмаг үчүн һәдијә-ja сертификаты илә тәлтиф олунмушшур. Бу јаҳшыларда Москвадан нөвбәти хош һә-бәр кәлмишdir. «2020-чи илин 1000 ән јаҳшы мәктәби» тәһисил тәшкүлатларынын Үмумрусија бахыш-мүсаби-гәсиснә јекун вурулмушшур. Бурда иштирак етмәjә мәктәбләр, гимназиялар, ли-цејләr дәвәт олунмушшур. һәмин мүсабигә РФ-нын даһа актив ве јарадычылыгla ишләjәn колективләri олан 1000 мәктәбин үзә чыхарыл-масы мәгсәдилә кечирилди. Җар илдә мәктәбимиз тәһисил тәшкүлатларынын Үмумрусија - бахыш мүсаби-гәсиснә иштирак етмишdir. Мүсабигәсисин нәтичәләринә көрә мәктәбимиз 685 бал топлајараq мүкафатчы олмуш ве «2020-чи илин 1000 ән јаҳшы мәктәби» тәһисил тәшкүлатларынын 2-чи Үмумрусија бахыш мүсабигәсисин «Орта, ёсас ве ибтида тәһисилин 1000 ән јаҳшы тәшкүлаты» номинасијасында галиб кәл-мишdir.

Коллективимизлә биз фәхр едир. Бурда ишдә ве сәздә сынағлардан чых-мыш тәчрүбәli педагоглар чалышылар. Мәкәбимизин колективи чары тәдрис илн-дә пандемија шәраитиндә шакидәләрин тәlim- тәрbiјәsinde чох иш қөрмүшшур. Шакирдләrin мәктәбә да-шынmasы автобусла тәмmin олунуб. Мәктәб буфетиндә ичмәli су олан 3 куллер го-улмуш, китабхана үчүн 150 мин рублуг тәdris вәсайл-leri алынышшыр. 2020-чи илин 1 сентябрьында мәктә-бимизин гапылары 300 нә-фәрүн үзүнә ачылачагдьыр ки, онлардан 40 нәфәри биринчи синиф шакирдләridir.

Н.Мәммәдова,
Биличи кәнд 2 сајлы
OYM-нин чоғраfiја мүәллими, «РФ тәһисил әлачысы»

ЭН КИЧИК ЕТНИК ГРУП ЧАМАЛАЛЛАР – ЧӘМИ 24 НӘФӘР

Pусијанын ән азсајлы халгы Дағыстан ве Чеченистан Республикасында јашајан чамалаллар етник группасында ишаси.

Гәjd едилр ки, сон статистикаја әсасен он-ларын сајы чәми 24 нәфәр олуб. Чамалаллар Гафгaz халгларына ве аварларын субетносусуна аиддирләр. Онлар XIX әсрдә дөгүз кәнддә јыг-чам јашајылар ве сајлары азы 3889 нәфәр олуб.

Бу мәлumatлар Дағыстанда 1886-чу илдә кечирилән сијаһыаалынмада јер алыб. ССРИ –дә әналинин биринчи Үмумиттифаг сијаһыаалынмасында (1926-чу ил) чамалалларын сајы 3438 нәфәр мүөjән едилләр. Лакин 1967-чу илдә онларын сајы 4000 нәфәрдәn чох олуб.

Чамалаллар Гафгazда ән азсајлы етник группасында ишаси.

ХЕЈИРХАһ ИШЛӘР КӨРӘНЛӘРИ АЛГЫШЛАЈАГ

Хидмәт етмәк сајылыр кишилигәндән нишана
Халгына хидмәт етмәк бир шәрәфдир инсаны.
Н.Кәнчәви.

Башәр тарихиндә ән јадда галан инсан-лар хејирхәh ишләр көрән хејирхәh әмәл саһи-бләри олублар. Мұхтәлиф дәвәрләрдә көрүлән бу ишләр сонракы нәсилләр учун нүму-нә олуб, онлары хејирхәhлы-фа, ән јүкәк инсанын кефийәт кими һәмишә уча тутмаға сәсләмишdir.

Бу күн дә доғма ели, оба-сы үчүн хејирли бир иш көр-мәк истәjәнләр аз дејил. Белә хејирхәh инсанларын несабына шәhәrimizин мәдәни, мәнәви ве мад-дирифаһы артмададыр. Соң заманлар шәhәrimizde көз охшајан тикилиләрә, күчәләрин, јашајын бина-ларынын әтрафларынын аbadлашдырылмасына бах-дыгча инсанын үрәji ачылыр, әзәвалында хош овагт ја-нары. Ахы биз инсанлар бу дүнәја оны гуруб-јаратмага, көзәлләшдирмәjә көлмишик, һәигигтән, бир сох јашајыш

биналарынын јаҳынлыгында, һәjәtlәrinde, паркларда ушаг мејданчаларынын са-лынмасы чох бејук тәгdiре-лајиг бир ишдир, дүзкүн исти-гамәтләndirilmәlәrinde, мәшfuлиjәtләrinde, әjlәn-чәlәrinde гурумунун башчысынын көстәриши илә һәjәtata кечиләn јенидәнгүрмә ве аbadлашдырылмасына бах-чардыгы кими дәстәklәmәli ве бачардыгы имканы чатдығы гәдәр көмәjини әsirkәmәmә-лиdir. Инсан көрдүj јаҳшы әmәldәn зөвг алмасы бачар-малыдьыр. Даһи Низами Кән-чәви демишкәn: Чалыш өз халгынын ишине жара, кејисин әmәlinde дүнja зәрхара.

A. Мәммәдова

ХӘСТӘЛӘРИН САЈЫ

АРТМАГДАДЫР

Дағыстанын сәhijjә назирилиyindәn вери-ләn мәлумата көрәеспубликада Kovid-19-la бағлы ағыр формада хәстә-ләrin сајы артмададыр.

Дағыстанда коронавиру-сун ағыр формасы илә гәjdә алынан хәстәләrin сајында јүкәк артмасы мушаһидә олунмагдадыр. «Jeni корона-вируслу хәстәліккә әлагәдар республикада гејри- сабит шәrait həkm surməkdə давам едил.

Сон заманлар Kovid-19-ун ағыр формасы илә хәстәханаја дахил оланларын сајы хејли чохалыб, дахил оланлар да 70-80 фази чијер тохумалары зәдәли һалдадыр», -хәбәри диггәтә чатдырылды.

Дағыстанын әналиси ко-ронавируслы бағлы тәhлukә-сизлик гајдаларына «олдуг-ча мәсулиjәtсiz» јанашыр, 300-500 адамла тоj, яс мәч-лисләri, аиләvi тәdibirlәr кечирир, социал мәсафә көз-ләnilміr, шәхси горујучу вәsитәләrдәn дә истифадә еdәnlәrдә demәk олар ки, раст көlmәk мүмкүн деjil.

Бунунла әлагәдар Cəhijjә назирилиji бәләdijәlәrin үнванина мүрачиет ѡллаја-рла олардан бу барәdә мұва-fig гајдаларын сәртләшди-рилмәsinә daир nəzərəti күчләndirmejä хәniш еdiб. «Bu kүnүn диггәtсizliji сабah фәлakәtлә нәтичәlәnә биләr», dejә шәbənin mәtbuta-хидмәti хәbər veriб.

